

PenSam koncernen
Rapport om samfundsansvar
2020

PenSam

Grøn omstilling under Corona-tid

2020 har om noget været et bemærkelsesværdigt år.

Hvad der skulle have været klimaets år for mange af verdens nationer og erhvervsliv, blev med ét revet bort af en verdensomspændende Corona-pandemi, der vendte op og ned på dagligdagen og medførte betydelig ustabilitet på de finansielle markeder.

Trods modgang og usædvanlige omstændigheder er jeg imidlertid stolt over, at PenSam på vegne af sine 440.000 pensionskunder har kunnet fortsætte med at bidrage positivt til det samfund, vi er en del af. Gennem nye investeringer og tiltag har vi støttet op om den grønne omstilling og samtidig markeret, at attraktive afkast og ansvarlige investeringer kan gå hånd-i-hånd. Derved sikrer vi ikke alene vores medlemmers pensionsopsparing, men bidrager samtidigt til en bæredygtig udvikling og fremtid.

På de ydre linjer har PenSam i løbet af 2020 blandt andet investeret milliardbeløb i energieffektive tog i England, vindmølleparker og solcelleanlæg i USA, og sammen med tre andre investorer og kapitalforvaltere etableret en ny klima- og infrastrukturfond, der de kommende tre til fem år skal investere i store klima- og infrastrukturprojekter. Udover at skabe gode langsigtede afkast til PenSam's medlemmer og kunder, er det ambitionen, at investeringerne skal yde et klart bidrag til at mindske klimaforandringerne og medvirke til den grønne omstilling.

I 2020 er der også introduceret forskellige tiltag på de indre linjer. Blandt andet er aktieporteføljen gjort "grønnere" gennem et nyt klimaindeks, der i højere grad gør det muligt for investorer at integrere klimaforhold i investeringsprocessen, og i 2021 vil dette blive udvidet til også at gælde for porteføljerne med likvide kreditobligationer.

Samtidigt er eksklusionsgrænsen for selskaber eksponeret til kul nedsat fra 30% til 5%. Alle tiltag understøtter PenSam's mål om, at minimum 10% af alle investeringer i Fleksion ved udgangen af 2025 skal være klimarelaterede. Ved udgangen af 2020 udgjorde investeringerne 5,8%.

PenSam's indsats i løbet af året er da også blevet bemærket. I maj 2020 blev PenSam's investeringer i vedvarende energi og omstilling til en grønnere aktieportefølje fremhævet af det danske initiativ, Climate Investment Coalition, som gode eksempler på, hvordan danske investorer arbejder med klima. Denne hæder er vi naturligvis meget stolte over.

Med de grønne aktiviteter gennemført i 2020, er forventningerne høje for 2021. Arbejdet med klima vil fortsætte, og der vil løbende gøres tiltag for at opgøre og reducere CO₂-eksponeringen i hele porteføljen, herunder i de unoterede investeringer, hvor opgørelsen af CO₂-eksponering er noget vanskeligere pga. manglende data. Samtidigt vil der være stort fokus på arbejdet med fair skat, eftersom korrekt skattebetaling er grundlaget for finansieringen af det danske velfærdssystem – og herigennem den offentlige velfærdssektor, som PenSam's pensionskunder arbejder inden for.

Torsten Fels
Adm. direktør

Samfundsansvar 2020

PenSam Holding er moderselskabet i PenSam koncernen og 100% ejet af FOA. PenSam koncernen består af PenSam Pension forsikringsaktieselskab, PenSam Bank A/S, PenSam Forsikring A/S samt PenSam A/S.

Denne rapport sammenfatter årets aktiviteter i PenSam- Holding koncernen.

Samfundsøkonomisk ansvarlighed

PenSam bidrager først og fremmest til at levere solide arbejdsmarkedspensioner til FOA-faggrupperne, fortrinsvist offentligt ansatte i lav- og mellemindkomstgrupper. Heri ligger i sig selv et kæmpe samfundsansvar. PenSam's primære ansvar er derfor at leve op til forventninger og behov hos vores kunder, medarbejdere og øvrige interessenter. Det sker gennem en rationel og effektiv drevet forretning med lave omkostninger. En manglende udlevelse af dette ansvar, udgør således også den primære risiko for PenSam.

Som et af Danmarks store arbejdsmarkedspensionsselskaber med mere end 440.000 kunder er PenSam's kerneprodukt af central betydning for et bredt udsnit af den danske befolkning, der arbejder med det danske velfærdssystem. Deri ligger et betydeligt samfundsansvar i sig selv.

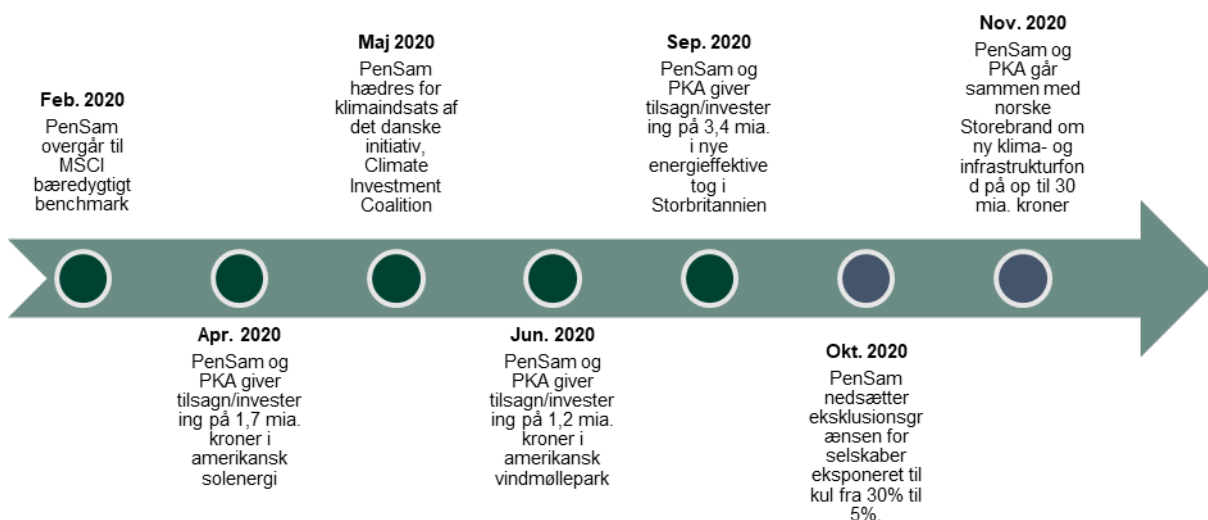
PenSam står som arbejdsmarkedspensionsselskab på ryggen af aftaler mellem arbejdsmarkedets parter og spiller gennem kerneforretningen en væsentlig rolle i den offentlige økonomi i Danmark. Derfor oplever PenSam også en særlig forpligtelse til at vise engagement og tage ansvar på områder, der kan bidrage til at en positiv udvikling for alle dele af samfundet, således at PenSam's kunder både inkluderes i og bidrager hertil.

PenSam er en aktør, der med et aktivt tilvalg kan bidrage positivt til det samfund, vi er en del af. Arbejdet med samfundsansvar (CSR) indgår som en naturlig del af driften og udviklingen af PenSam's forretningsområder.

Grundlæggende ordentlighed og respekt for menneskerettigheder og en række internationale konventioner om miljø og arbejdsforhold i overensstemmelse med bl.a. FN's retningslinjer og ønske om at bidrage til FN's verdensmål skaber fundamentet for PenSam som ansvarlig aktør.

Bestyrelsen har tydeligt udtrykt, at PenSam skal bidrage til økonomisk, miljø- og klimamæssig samt social bæredygtighed, herunder respekt for menneskerettigheder, antikorrupsion og fravær af bestikkelse.

Highlights fra 2020

PenSam som ansvarlig investor

Ordentlighed og ansvarlighed er forankret i hele PenSam og er herunder en integreret del af investeringsforvaltningen.

Gennem investeringsforvaltningen har PenSam fokus på at sikre, at investeringsporteføljen er robust over for den effekt, som udviklingen inden for bæredygtighed og ansvarlighed har på investeringerne.

Samtidig skal investeringerne foretages i overensstemmelse med PenSam's værdier og holdninger til forhold, der er relevante for et pensionselskab, herunder f.eks. klima og fair skat. Dette fører dels til, at der nogle typer af investeringer, der ikke indgår i investeringsporteføljen, f.eks. tobaksselskaber, dels at der er nogle typer investeringer, der særligt forfølges, f.eks. investeringer der understøtter den grønne omstilling.

Ansvarlig investeringspolitik

Til at sikre, at PenSam's investeringsforvaltning imødekommer en social, økonomisk og miljømæssig bæredygtighed, har PenSam formuleret en ansvarlig investeringspolitik.

Den ansvarlige investeringspolitik tager afsæt i en række internationalt anerkendte konventioner, principper og retningslinjer, herunder UN Global Compact's 10 principper om god forretningsadfærd indenfor miljø, menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder og korruption. Derudover udgør FN's 17 Verdensmål for en Bæredygtig Udvikling et væsentligt grundlag, som PenSam løbende integrerer i investeringsforvaltningen og i det daglige arbejde.

Lige nu arbejder PenSam aktivt med fem Verdensmål inden for områderne af Klima (Verdensmål 7, 9 og 13), Mindre Ulighed (Verdensmål 10) og Arbejdstagerrettigheder (Verdensmål 8).

Verdensmålene kommer til udtryk gennem PenSam's arbejde med at understøtte det fælles velfærdssamfund med en fair skattebetaling, sikre en grønnere omstilling og sikre rimelige arbejdstagerrettigheder.

Fokus på fair skat

PenSam har formuleret en skattepolitik, hvor det i bund og grund siges, at alle skal betale deres skat, hverken mere eller mindre.

Derudover støtter PenSam op om fælles skatteprincipper for alternative investeringer introduceret i august 2019 af ATP, Industriens Pension, PensionDanmark og PFA, og som nu støttes af stort set hele pensionssektoren samt andre store investorer i Danmark. PenSam's nuværende skattepolitik dækker store dele af de fælles skatteprincipper, men ved at stå sammen i branchen, kan vi gøre en større forskel for at påvirke udviklingen. Det forventes, at samarbejdet om ansvarlig skattepraksis vil styrke dialogen med eksterne forvaltere, så det i højere grad er muligt at undgå aggressiv skatteplanlægning og fremme skattemæssig transparens i investeringer.

Alle PenSam's aktier og kreditobligationer overvåges løbende for, om der er kontroversielle skatteproblematikker, der skal tages højde for.

PenSam har i samarbejde med andre institutionelle investorer været i dialog/engagement med 12 multinationale selskaber om deres skattepolitikker og betalinger. De 12 selskaber blev vurderet på 5 forhold: Offentliggørelse af en effektiv skattepolitik, bestyrelsen overvåger skattepolitikken og tilhørende risici, selskabets effektive skatterate, benyttelse af aggressive skattestrategier samt offentliggørelse af land til land rapportering.

Dette dialog-/engagementsprogram udløb ved udgangen af 2019, og i stedet er der nu startet et nyt dialog-/engagementsprogram med 20 multinationale selskaber fra USA, Europa og Asien indenfor forskellige sektorer bl.a. teknologi og farmaci. Stort fokus i dette dialog-/engagementsprogram er at øge virksomhedernes transparens om bl.a. skattepolitikker, skattebetalinger og land for land rapportering.

Der er mange grå områder indenfor skat, og mange selskaber henholder sig til, at man følger lovens bogstav, hvorimod man i mange tilfælde kan diskutere, om man følger ånden i loven.

Når PenSam investerer i unoterede investeringer bliver der foretaget en grundig skatte due-diligence, og der sikres, at der ikke foretages aggressiv skatteplanlægning.

Fokus på klima

PenSam ønsker at leve op til Paris-aftalen fra 2015, om at den gennemsnitlige temperaturstigning skal holdes "godt under" 2 grader – målet er, at temperaturstigningen ikke må være mere end 1,5 grader.

PenSam har arbejdet med klima i investeringsporteføljerne siden 2016, hvor de første selskaber med mere end 30% relateret til udvinding eller afbrænding af kul blev ekskluderet. Selskaber relateret til udvinding af tjæresand er ligeledes blevet ekskluderet, da udvinding af tjæresand er meget forurenende og CO₂ udledende. Der er ekskluderet 26 selskaber i olieindustrien, da disse selskaber vurderes at være de mest eksponerede til, og mindst forberedte på, klimaforandringerne. Disse eksklusioner er ikke kun sket ud fra klimahensyn, men også pga. større risici i disse investeringer, da der er stor risiko for, at en stor del af selskabernes reserver aldrig vil blive udvundet, hvis man skal overholde Paris-aftalen (stranded assets).

I 2020 er der introduceret forskellige tiltag for at reducere risikoen i investeringsporteføljen i forhold til klimaforandringer. I forbindelse med en kortlægning af den fossile industri blev det besluttet at ændre eksklusionsgrænsen for kul fra 30% til 5%. Derudover blev det globale benchmark for aktieporteføljen ændret fra MSCI ACWI Index til MSCI ACWI Climate Change Index. Sidstnævnte er mere eksponeret mod selskaber, der vil drage fordel af klimaforandringerne og mindre eksponeret til selskaber, der vil blive påvirket negativt. Dermed vurderes risikoen i det nye benchmark at være lavere end i det nuværende. Omlægningen af aktieporteføljen medførte bl.a. at eksponeringen til fossile brændstoffer i aktieporteføljen er meget begrænset.

Efter omlægningen af aktieporteføljen samt yderligere eksklusion af kulselskaber er der foretaget en beregning af aktieporteføljens CO₂ udledning (carbon footprint), der viser, at porteføljens udledning er ca. 60% lavere end det sammenlignelige markedsindeks.

Næste skridt er at ændre kreditporteføljerne til også at følge mere klimavenlige benchmark, så eksponeringen mod fossile brændstoffer er stort set ved at vil blive udfaset.

PenSam arbejder løbende med at integrere klimarisici i investeringsprocessen, bl.a. vil der i 2021 blive udarbejdet forskellige scenarieanalyser ved forskellige temperaturstigninger og indvirkningen på bl.a. aktieporteføljen.

I starten af 2019 blev der opstillet et mål om, at 10% (ca. 9 mia. kr.) af Fleksion i 2025 skal være foretaget i klimarelaterede investeringer. Investeringerne kan f.eks. være i direkte infrastruktur (vind- og solceller), grønne obligationer, udlån til grønne projekter, "grønne" aktier m.m. Ved udgangen af 2020 var ca. 5,8% af midlerne i Fleksion foretaget i klimarelaterede investeringer. Der foretages tilsvarende investeringer i de øvrige koncepter under hensyntagen til deres aktivsammensætning og risikokapacitet.

PenSam er en del af pensionsbranchens betingede tilsagn om at investere 350 mia. kr. i den grønne omstilling frem mod i 2030, der blev meldt ud i efteråret 2019 på et FN-møde i New York. Pr. 1. august 2020 havde PenSam investeret 1,2 mia. kr. i den grønne omstilling siden tilsagnet i New York.

Derudover er PenSam med i diverse internationale fora, der fremmer den grønne omstilling:

- PRI (Principles for Responsible Investment)
- Climate Action 100+
- TCFD (Task Force on Climate Related Financial Disclosures)
- IIGCC (The Institutional Investors Group on Climate Change)

Fokus på arbejdstagerrettigheder

Som arbejdsmarkedspensionsselskab for velfærdsstatens kernetropper, er arbejdstagerrettigheder et naturligt fokusområde for PenSam. PenSam's porteføljer overvåges derfor løbende for kritisable forhold eller brud på konventioner og internationale aftaler om arbejdstagerrettigheder. Derudover foretages der en særlig screening af de nordiske virksomheder i porteføljen for eventuelle kontroverser vedrørende overenskomster og arbejdsforhold.

Tilgang til ansvarlige investeringer

I PenSam ses det som en central opgave at holde høj selvjustits med investeringsporteføljen. Alle investeringer – nuværende som potentielle - bliver derfor jævnligt overvåget og screenet med henblik på at sikre, at de lever op til PenSam's ansvarlighedspolitikker - og dermed understøtter PenSam's fokusområder inden for en fair skattebetaling, en grønnere omstilling og rimelige arbejdstagerrettigheder.

PenSam har anlagt en tilgang til arbejdet med ansvarlige investeringer, som generelt kan opdeles i tre elementer:

1. Eksklusion:
Investeringer, der ikke ønskes i porteføljen, f.eks. relateret til våben, tobak og kul.
2. Aktivt ejerskab:
Investeringer i selskaber, hvor PenSam, typisk i samarbejde med andre investorer, forsøger at påvirke virksomheder og andre aktører i en ønsket retning.
3. Impact investeringer:
Investeringer, der foretages med henblik på at understøtte en ønsket udvikling, f.eks. vindmølleenergi.

Eksklusion

PenSam's eksklusionsliste gælder både selskaber og lande. Eksklusionslisten over selskaber opdateres løbende. Listen indeholder selskaber, som der ikke kan investeres i, blandt andet pga. manglende overholdelse af mennesker- og arbejdstagerrettigheder, involvering i korruption, miljøproblemer m.m. Der ekskluderes også selskaber relateret til specielle områder som f.eks. kontroversielle våben, tobak, kul, tjæresand, olie samt internationale sanktioner. I øjeblikket er der ca. 325 selskaber på eksklusionslisten, som kan ses på www.pensam.dk

Eksklusion af lande, hvorfra der ikke kan investeres i statsobligationer og statsejede virksomheder, sker struktureret ved vurdering af ESG -ratings, hvor landene med den laveste rating ekskluderes. Dog kan lande med en højere rating blive ekskluderet, hvis det vurderes, at landene er inde i negativ udvikling, ligesom lande med en lav rating ikke altid ekskluderes, hvis det vurderes at landene er inde i en positiv udvikling. Derudover ekskluderes sanktionsramte lande samt landene på EU's sortliste over skattely. I øjeblikket er der 33 lande på eksklusionslisten. Listen kan ses på www.pensam.dk.

Aktivt ejerskab

I PenSam ønsker vi at påvirke de selskaber, som vi investerer i, til at arbejde i en mere ansvarlig retning. Derfor går PenSam i dialog med selskaber, når der opstår kritiske sager. Hvis et selskab ikke viser evne eller vilje til at håndtere situationen, vil sidste udvej være, at PenSam sælger investeringen og udelukker selskabet for fremtidige investeringer.

PenSam's samarbejdspartner Sustainalytics har i 2020 på vegne af PenSam været i dialog med i alt 77 virksomheder om 87 sager ift. overtrædelse af internationale normer. Heraf er 11 sager i 11 virksomheder blevet løst, og 25 nye sager i 25 virksomheder er blevet åbnet i 2020. Indsatsen på engagement-området har resulteret i, at man pr. 31.12.2020 er i dialog med 60 selskaber om 64 sager. Derudover er Sustainalytics på vegne af PenSam i dialog med 28 selskaber indenfor fair skat og børnearbejde i kakao-industrien. Yderligere data om dialogen med virksomheder kan ses på www.pensam.dk

Engagement skal bidrage til at påvirke virksomhederne til at ændre praksis i en ønsket retning. Selskaberne fremgår af PenSam's observationsliste.

Observationsliste

Observationslisten omfatter primært de selskaber, hvormed der er dialog/engagement med om at ændre adfærd. Hvis der ikke ses fremdrift i dialogen med selskaberne, kan det i værste fald medføre, at de ekskluderes fra PenSam's investeringsunivers. I de senere år er der kommet øget fokus på, at det aktive ejerskab bedst udøves med dialog/engagement og stemmeafgivning på generalforsamlinger fremfor frasalg. I øjeblikket er der ca. 90 selskaber på observationslisten, se www.pensam.dk

Derudover deltager PenSam i investorsammenslutningen Climate Action 100+, som er en sammenslutning mellem 373 af verdens største investorer, med samlet 35 billioner USD under forvaltning. Formålet er at påvirke i øjeblikket 161 af verdens største CO₂ udledere, til at leve op til Paris aftalen og begrænse CO₂ udledningen fra deres aktiviteter. Det vurderes, at de 161 selskaber tegner sig for ca. 80% af udledningen fra den globale industri. Foreløbigt har tiltaget været en succes, da det er lykkedes at komme i god dialog med mange virksomheder, ligesom en del selskaber har opsat mål for at reducere CO₂ udledningen.

PenSam samarbejder med ISS Proxy Voting agenten omkring den løbende stemmeafgivning på generalforsamlinger, hvor der stemmes efter PenSam's retningslinjer. Principielt stemmes der på alle generalforsamlinger, hvor PenSam er aktionær.

PenSam har i 2020 stemt på 1.392 generalforsamlinger, og der er på 609 generalforsamlinger stemt imod et eller flere forslag fra ledelsen. PenSam har i alt stemt på 18.683 forslag, og på 1.549 forslag, svarende til ca. 8,5%, er der stemt imod ledelsens anbefalinger. De fleste stemmer imod ledelsen er primært indenfor områderne governance og aflønning.

PenSam har på 22 generalforsamlinger stemt for 25 forslag, der fremmer den grønne omstilling. Forslagene har bl.a. drejet sig om, at selskaber skal følge Paris aftalen, øget transparens og mål for reduktion af CO₂ udledning, diverse klimarapporter m.m.

I Danmark har PenSam stemt på 4 generalforsamlinger, og der er på 3 generalforsamlinger stemt imod ét eller flere forslag fra ledelsen.

I nedenstående link kan det ses, hvordan PenSam har stemt på de enkelte generalforsamlinger.
<https://vds.issgovernance.com/vds/#/ODEzNQ==/>

Impact investering

Investeringer, der har til formål at fremme en positiv social eller miljømæssig udvikling, som samtidig går hånd-i-hånd med attraktive afkast. PenSam foretager i dag impact-investeringer primært på klimaområdet, hvor der bl.a. investeres i direkte infrastruktur (sol- og vindparker), grønne obligationer m.m.

I løbet af 2020 er der givet tilsagn til at investere milliardbeløb i sol- og vindenergi i USA samt i energieffektive tog i Storbritannien.

Ekstern Manager-vurdering

PenSam's eksterne kapitalforvaltere, som investerer på vegne af PenSam, bliver vurderet og får tildelt en ESG-score. Scoren er mellem 0 og 60 point og opgøres på baggrund af 15 spørgsmål indenfor følgende tre områder: politik og interne ressourcer, ESG-integration samt aktivt ejerskab. Scoren skal være på et minimumsniveau af 30 point. Er scoren under 30, og det ikke vurderes at være muligt at øge scoren til 30 indenfor to år, vil der ikke blive lavet en aftale med den pågældende forvalter, hvis det derimod formodes, at det er muligt at nå en score på 30 indenfor 2 år, kan der laves en aftale. I 2020 er der revurderet tre forvaltere, som havde en score på under 30 point

ved første vurdering. De tre forvalteres nye vurdering er på hhv. 31, 31 og 43 point, så PenSam's pres på forvalterne for at forbedre deres tilgang til ESG og ansvarlighed har således båret frugt.

Åbenhed

Som en del af arbejdet med ansvarlige investeringer, ønsker PenSam at være åbne og transparente om, hvordan PenSam's kunders pension investeres. PenSam offentliggør i dag lister over aktie- og kreditinvesteringer på www.pensam.dk som opdateres halvårligt.

Derudover opdateres eksklusionslister på selskaber og lande (statsobligationer) løbende samt observationsliste på selskaber. PenSam rapporterede i 2020 om arbejdet med aktivt ejerskab i overensstemmelse med anbefalingerne fra Komitéen for god selskabsledelse. Derudover udarbejdede PenSam i 2020 dokumentet "Ansvarlige Investeringer og aktivt ejerskab", der beskriver PenSam's tilgang til området. Dokumentet kan ses på pensam.dk. Åbenheden vil blive yderligere øget i 2021, da bl.a. EU's disclosureforordning træder kraft.

PenSam indgår derudover i dialog med NGO'er, pressen og kunder omkring arbejdet med ansvarlige investeringer og er åbne omkring overordnede retningslinjer og konkrete investeringer.

Ansvarlig arbejdsgiver

Også som arbejdsgiver, ønsker PenSam at optræde ansvarligt. For at sikre gode medarbejdervilkår er der indgået overenskomster og nedsat et samarbejdsudvalg, ligesom der lægges vægt på en god dialog med tillidsrepræsentanter. Yderligere holdes udviklingsamtaler med alle medarbejdere, hvor der bl.a. tales trivsel og aftales mål og udvikling for det kommende år. Endelig afholdes der medarbejdertilfredshedsundersøgelser, som sikrer fokus på trivsel generelt. Tiltag vedrørende arbejdsmiljø håndteres via en udnævnt arbejdsmiljørepræsentant, der sikrer fokus på såvel fysisk som psykisk arbejdsmiljø.

PenSam gør en stor indsats for at fremme sundheden for medarbejderne på arbejdspladsen. PenSam er en røgfri arbejdsplads og serverer fx overvejende hjemmelavede fedtfattige retter. PenSam stiller derudover motionsrum til rådighed for medarbejderne, og i regi af personaleforeningen er der en lang række aktiviteter, der fremmer såvel sundhed som sammenhold i PenSam. Som led i overenskomsterne mellem PenSam og medarbejderne er der indgået aftale om en sundhedsordning, hvor medarbejderne tilbydes bl.a. sundhedstjek samt et antal behandlinger af fysioterapeut, massør og kiropraktor.

PenSam har fokus på lige vilkår for mænd og kvinder. PenSam har ligeledes fokus på lige vilkår uanset religiøsitet og etnicitet.

ESG-nøgletal for pensionsforretningen i PenSam

PenSam har opgjort ESG-nøgletal (Environment, Social and Governance) efter den vejledning, som er udarbejdet af FSR – danske revisorer, Nasdaq og Finansforeningen. Der er og vil fortsat være fokus på udviklingen indenfor alle tre områder.

ESG Nøgletal

	Notation	2020	2019	2018
Miljødata				
CO ₂ e, scope 1	Tons	20	22	23
CO ₂ e, scope 2	Tons	91	377	431
Energiforbrug	GJ	5.531	5.656	6.496
Vedvarende energiandel	%	56	13	17
Vandforbrug	m ³	1.753	2.225	1.853
Sociale data				
Fuldtidsarbejdsstyrke	FTE	203	200	212
Kønsdiversitet	%	57	56	58
Kønsdiversitet for øvrige ledelseslag	%	41	45	38
Lønforskelle mellem køn	Gange	1,3	1,3	1,4
Medarbejderomsætningshastighed	%	14	18	12
Sygefravær	Dage/FTE	6,7	7,2	8
Ledelsesdata				
Bestyrelsens kønsdiversitet	%	29	14	13
Tilstedeværelse på bestyrelsesmøder	%	96	89	89
Lønforskelle mellem CEO og medarbejdere	Gange	4,8	4,7	4,5

PenSam's egen CO₂ udledning er udtrykt ved CO₂e, scope 1 og scope 2, der vedrører direkte emissioner fra egne kontorbygninger samt køretøjer, herunder emissioner hos energiproducenter af indkøbt elektricitet og fjernvarme. PenSam's egen CO₂ udledning viser en faldende trend over de 3 år, hvilket ligeledes ses under energiforbruget. Den vedvarende energiandel er påvirket af PenSam's forsyningsleverandører, hvor der er fokus på, at den bliver øget.

BILAG | Liste over konventioner og aftaler

En række konventioner og aftaler danner grundlag for arbejdet med ansvarlige investeringer i PenSam. Der er bl.a. fokus på at respektere menneskerettighederne, arbejdstagerrettigheder, miljø og antikorrupsion, bl.a. FN Global Compacts 10 principper og Paris-aftalen, der blev indgået under COP21.

- UN Global Compact
- OECD Guidelines for Multinational Enterprises
- Universal Declaration on Human Rights
- UN Guiding Principles on Business and Human Rights
- ILO Core Conventions
- ILO Convention 155 Occupational Health and Safety
- Kyoto Protocol
- Montreal Protocol
- Convention on Biological Diversity
- Ottawa Convention on Anti-Personnel Landmines
- UN Convention against Corruption
- The Convention on The Prohibition Of The Development, Production And Stockpiling Of Bacteriological (Biological) And Toxin Weapons And On Their Destruction
- The Chemical Weapons Convention
- The Paris Agreement COP21
- Internationale og danske sanktioner

Listen opdateres løbende og kan findes på PenSam's hjemmeside www.pensam.dk.

PenSam
Jørgen Knudsens Vej 2
3520 Farum

PenSam